

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Virtuālo izstāžu veidošana

©Mārīte Saviča
LU Bibliotēkas direktore
2020. gada 16. novembris

Lekcijas struktūra

Tematika

Plānošana

Piemēri

Riski

Kļūdas

Tematika, sadarbības partneri

Tematika:

- izceltu nozīmīgus, aktuālus notikumus Bibliotēkā, pilsētā, Latvijā un pasaulē;
- popularizētu Bibliotēkas informācijas resursus, kolekcijas;
- atspoguļotu organizācijas sasniegumus un kultūrvēsturisko mantojumu.

Sadarbība:

- privātpersonām, iestādēm/organizacijām un citām institūcijām Latvijā un pasaulē, lai daudzveidīgi atklātu izstādes saturu un papildinātu izstādes ekspozīciju.

Plānošana

Izstādes nozīmības līmenis:

- Sadarbībā ar citām institūcijām, darbiniekiem veicot publicēto/nepublicēto informācijas avotu apzināšanu un izpēti, pielietojot dažādas pētnieciskā darba metodes un formas;
- Vietējas nozīmes aktualitātei, personībai, jubilejai;
- Kolekcijai, konkrētam izdevumam.

Darba plānā iekļauta, neplānotas.

Darba grupas vadītājs vai kurators.

Komanda

Darba grupas vadītājs/izstādes kurators:

- Darba grupas sastāvs (viena vai vairākas organizācijas, skaitliskais sastāvs, viena persona)
- Satura veidotāji
- Mākslinieks, literārais redaktors/teksta korektūra, tulks
- Digitalizācijas darbu veicējs

Plānošana:

- Izstādes sagatavošanas uzdevumi, izpildes laiks un atbildīgie
- Jāparedz regulāras darba sanāksmes ar darba grupu un sadarbības partneriem
- Teksta un vizuālās informācijas sagatavošana, atsevišķos gadījumos izstādēm jāparedz teksta tulkošana svešvalodā
- Izdevumu, attēlu, publikāciju digitalizēšana
- Izstādes publicitātes sagatavošana

Procesi

Metodika:

- Vienojas par apjomu, noformējumu, atsauču veidošanu
- Vienojas par šablonu (gads, tad seko teksts vai otrādi)
- Teksta informācijas veidošana (ievads, anotācijas, zinātniskie komentāri, fotoattēli, atsauces)
- Digitalizēto, interaktīvo materiālu sagatavošana (video, skaņu ieraksts)
- Izstādes maketa sagatavošana elektroniskā formātā
- Teksta literārā redakcija un korektūra, nepieciešamo izmaiņu veikšana

Procesi

- Atlasa materiālus digitalizācijai, ievērojot spēkā esošo LR Autortiesību likumdošanu
- Pasūta vizuālo materiālu digitalizāciju (rekomendētā izšķirtspēja 300–400 dpi)
- lejupielādē vizuālo materiālu no globālā tīmekļa, izvērtē izvēlēto vizuālo materiālu pēc to kvalitātes

Struktūra

- Ievaddaļa jeb sākuma lapa, kas veido pirmo iespaidu par virtuālo izstādi:

- akcentē izstādes nosaukumu;
- norāda izstādes veidotājus, atbildīgo institūciju;
- pievieno autortiesību datējumu;
- izstādes anotācija un struktūra.

LU PIRMAIS REKTORS E. FELSBERGS

Ernestis Felsbergs: Latvijas Universitātes rektors no 1920. līdz 1923. gadam

Ņemot vērā Latvijas zinātnes attīstības sākuma ciešo saistību ar Latvijas Universitātes kā pirmās nacionālās augstskolas dibināšanu, Latvijas zinātnes izaugsmē ļoti nozīmīgs bija arī to zinātnieku ieguldījums, kuri pēc 1. pasaules kara ieradās Latvijā no Tartu, Pēterburgas u.c. universitātēm. Viens no tādiem zinātniekiem un mācībspēkiem bija pirmais LU rektors profesors Ernestis Felsbergs.

Profesors E. Felsbergs lasīja lekcijas klasiskajā filoloģijā, grieķu vēsturē, antīkajā kultūras un mākslas vēsturē. Viņš dibināja arī LU Mākslas vēstures kabinetu, kurā tika savākti gan vērtīgi antīkās mākslas un kultūras priekšmeti, gan tai veltītā literatūra, gan tā laika plašākā antīkās kultūras attēlu un diapozitīvu kolekcija. Profesors bijis arī Saeimas deputāts un izglītības ministrs.

M. Saviča. *LU rektors, mākslas zinātnieks prof. E. Felsbergs: digitālās kolekcijas raksturojums*

Projekta vadītāja LU Bibliotēkas direktore M. Saviča

Biogrāfija

Studijas un zinātniskā darbība Jurjevas (Tartu) universitātē

LU Mākslas kabinets

Publikācijas

Raksti par E. Felsbergu

Dokumenti

Biobibliogrāfija

DIGITĀLĀ KOLEKCIJA "LU REKTORI"

Latvijas Universitāte (LU) dibināta 1919.gada 28. septembrī kā nacionālā universitāte. Visus šos gadus tā kā vienīgā klasiskā universitāte Latvijā nodrošināja studijas un pētniecību humanitārajās, dabas, sociālajās zinātnēs, izglītības zinātnēs un medicīnā, kā arī šo grupu mijiedarbību. Neskatoties uz laikmeta ideoloģijas noteicošo lomu visās dzīves jomās, Universitāte šajos gados spējusi nodrošināt daudzveidīgu pētniecību un studiju procesu, studentu uzņemšanu studiju nodaļās, kuras pastāvošai ideoloģijai nelikās nozīmīgas. Tā ir spējusi nosargāt nacionālās universitātes statusu, saglabāt universitātes tradīcijas, godāt latviešu valodu un kultūru, respektēt dažādu minoritāšu kultūru.

LU Bibliotēka ir Latvijas Universitātes akadēmiska pamatstruktūrvienība – vispārpieejama zinātniskā bibliotēka, LU intelektuālo vērtību glabātāja un uzturētāja. Šo gadu laikā viens no Bibliotēkas uzdevumiem ir bijis uzkrāt, sistematizēt, glabāt un darīt pieejamus LU zinātnes un intelektuālā īpašuma sasniegumus.

Mūsdienu informācijas sabiedrības laikmetā, Bibliotēka LU zinātnes un intelektuālā īpašuma sasniegumus ir apkopojusi un popularizējusi tradicionālā, elektroniskā un digitālā formā.

LU akadēmiskā personāla pētniecības darba virzieni gan pirmās brīvvalsts periodā, gan mūsdienās sekmīgi ir atzīti Eiropas akadēmiskajās aprindās. Vairākkārtīgi mainoties ideoloģiskai situācijai valstī, nemainīgas ir palikušas klasiskās zinātniskās vērtības. Universitātes akadēmiskajā dzīvē nenoliedzami šīs vērtības ir radījuši rektori, prorektori un ikviens mācītājs.

Lai iepazīstinātu plašāku interesentu loku ar LU rektoru, profesoru dzīvi, zinātnisko un sabiedrisko darbību, Bibliotēka ir izveidojusi digitālo kolekciju „LU rektori”

Ernests Felsbergs

Jānis Ruberts

Augusts Tentelis

PĒC 5 MIRKĻIEM 100 GADI: BIBLIOTĒKU DĀRGUMI

PĒC 5 MIRKĻIEM 100 GADI

Virtuālā izstāde „Pēc 5 mirkļiem 100 gadi” veltīta Latvijas Universitātes (LU) 95. jubilejai un tapusi, gaidot augstskolas 100. jubileju, kas tiks svinēta 2019. gadā – tieši pēc pieciem gadiem. Virtuālā izstāde sniedz ieskatu Latvijas Universitātes bibliotēkas un Latvijas Universitātes Akadēmiskās Bibliotēkas krājumos, atklāj, kādi dārgumi slēpjas bibliotēku plauktos, seifos un krātuvēs, kas saglabājušies gadu simtu ritējumā. Universitātes Bibliotēkas ir LU intelektuālo vērtību, zinātnes sasniegumu, kā arī pasaules kultūras vēsturiskā mantojuma glabātājas un uzturētājas. Bibliotēku krājumos glabājas unikālas speciālās kolekcijas, tām ir zinātniska un kultūrvēsturiska nozīmība LU, Latvijas kultūras, zinātnes un pasaules kultūras vēsturē. Izstādē pirmo reizi vienkopus skatāmi unikāli informācijas resursi no Latvijas Universitātes divu bibliotēku krājumiem: pergamenti, gravīras, attēlizdevumi, kartes, rokraksti un iespieddarbi. Virtuālajā izstādē „Pēc 5 mirkļiem 100 gadi” aplūkojamas vairāk nekā 600 digitālo lappušu, kas aptver laika posmu no 13. gs. līdz 20. gs. sākumam.

Pēc 5 mirkļiem 100 gadi

Pēc 6 mirkļiem 100 gadi

Pēc 7 mirkļiem 100 gadi

IESPIEDDARBI

Speciālās kolekcijas un manuskripti ir tā krājuma daļa, kurai bibliotēkas personāls izrāda īpašu gādību: rūpējas par šo kolekciju fizisko saglabātību, nodrošina starptautiskajiem standartiem atbilstošus apstākļus šo kolekciju glabāšanai, veic to saturisko izpēti, lai šīs kultūrvēsturiskās vērtības saglabātu nākamajām paaudzēm.

Speciālās kolekcijas ir bibliotēkas „sirds” un krājuma lepnums, kas atšķir akadēmiskās un zinātniskās bibliotēkas no citām bibliotēkām. Vērtīgie izdevumi, kas glabājas speciālos krājumos, kalpo gan kā „gara maize” zinātniekiem, gan mācību materiāls un iedvesmas avots studentiem un citiem interesentiem. Bibliotēku speciālās kolekcijas ir galvenokārt reto izdevumu un rokrakstu kolekcijas.

Iespieddarbi

Rokraksti

Attēlizdevumi

Pergamenti

Gravīras

Kartes

Rīgai – 700

SKATĪT IESPIEDDARBUS

¹ Edgars Račevskis [tiešsaiste]. No: Latvijas ļaudis: virtuālā enciklopēdija. [citēts 2013. gada 4. septembrī]. Pieejams: http://www.latvijaslaudis.lv/users/racevskis_edgars

² Latvijas Universitātes Kultūras, Mākslas un Izglītības jaunrades biedrība „Juventus” [tiešsaiste]. No: *Kultūra – Latvijas Universitāte*. Rīga : Latvijas Universitāte, 2012. [citēts 2013. gada 26. jūlijā]. Pieejams: <http://www.kultura.lu.lv/parkulturu/juventus/>

³ Rīga, Latvijas Universitātes Kultūras, Mākslas un Izglītības jaunrades biedrība "Juventus" [tiešsaiste]. No: *Kultūras karte*. Rīga : LR Kultūras ministrija, v/a "Kultūras informācijas sistēmas. [citēts 2013. gada 3. septembrī]. Pieejams: <http://www.kulturaskarte.lv/lv/kulturas-centrs/riga-latvijas-universitates-kulturas-maklas-un-izglitibas-junrades-biedriba-juventus>

Tautas lietišķās mākslas studijas "Vāpe" CV

1975

Dibina keramikas studiju

1976

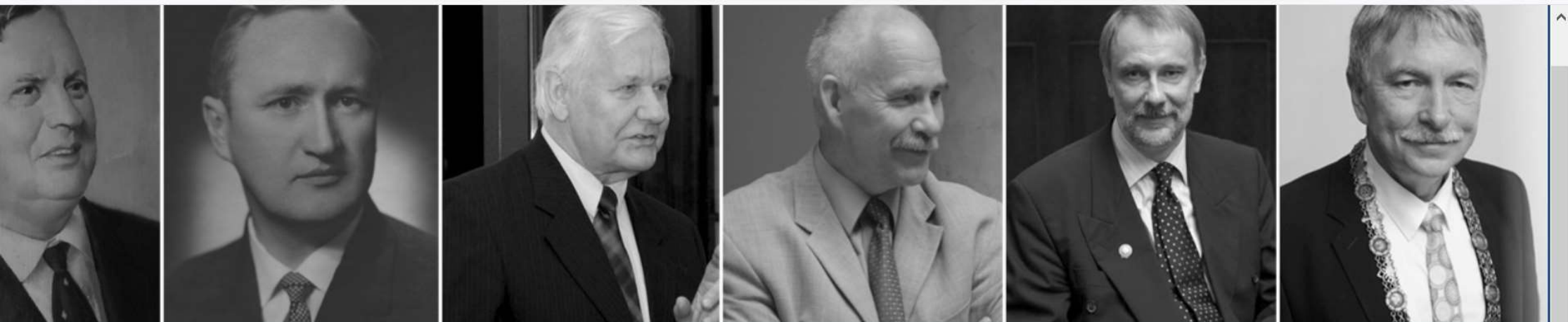
Pirmā izstāde Mākslas dienu ietvaros P. Stučkas LVU aulā

1977

Uzmūrē pirmo cepli P. Stučkas LVU galvenajā ēkā

1979

Dalība I Baltijas republiku tautas lietišķās mākslas izstādē Kaļiņingradā (Krievijas PFSR) un Rustavi (Gruzijas PSR)

KEVIČS JĀNIS JURGENS VILHELMS BURKĒVICS MATVEJS KADEKS VALENTĪNS ŠTEINBERGS VISVARIS MILLERS JURIS ZAČIS IVARS LĀCIS MĀRCIS AUZIŅŠ INDRIĶIS MUIŽNIEKS

PĒC DIVIEM MIRKĻIEM 100 GADI: REKTORU GALERIJA

Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēkas virtuālā izstāde "Pēc diviem mirkļiem 100 gadi: Rektoru galerija" veltīta LU 98. jubilejai. Izstāde tapusi, sagaidot augstskolas 100. jubileju 2019. gadā. Tā ir veltīta visiem LU rektoriem kā sava laika personībām.

Virtuālajā izstādē interesenti aicināti iepazīties ar visu LU rektoru biogrāfijām, pedagoģisko izaugsmi, profesionālo karjeru, kā arī viņu devumu LU attīstībā.

Šis jau ir sestais gads, kopš LU Bibliotēka gatavo šāda veida izstādes. Iepriekšējos gados tās ir bijušas izstādes gan par LU mākslinieciskās pašdarbības kolektīviem un LU nozīmīgām personībām, gan par studentu un mācībspēku studiju procesu, ikdienu un svētkiem, gan Bibliotēkas dārgumiem un LU Rakstiem.

PAULS VALDENS 1919	ERNESTS FELSBERGS 1920 - 1922	EIŽENS LAUBE 1922	ERNESTS FELSBERGS 1922 - 1923	JĀNIS RUBERTS 1923 - 1925	AUGUSTS TENTELIS 1925 - 1927	MĀRTIŅŠ ZĪLE 1927 - 1929	
AUGUSTS TENTELIS 1929 - 1931	MĀRTIŅŠ BĪMANIS 1931 - 1933	JŪLIJS AUŠKĀPS 1933 - 1937	MĀRTIŅŠ PRĪMANIS 1937 - 1940	JĀNIS PAŠKĒVIČS 1940 - 1941	JĀNIS JURGENS 1941	MĀRTIŅŠ PRĪMANIS 1942 - 1944	VILHELMS BURKĒVICS 1944
MATVEJS KADEKS 1944 - 1949	JĀNIS JURGENS 1949 - 1962	VALENTĪNS ŠTEINBERGS 1962 - 1970	VISVARIS MILLERS 1970 - 1987	JURIS ZAČIS 1987 - 2000	IVARS LĀCIS 2000 - 2007	MĀRCIS AUZIŅŠ 2007 - 2015	INDRIĶIS MUIŽNIEKS 2015 -

“Mūsu misija tiek pildīta, ja Latvijā zina: Universitātē esmu studējis es, mani vecāki vai paziņas, es gribu, lai tur studētu mani bērni. Mūsu misija tiek pildīta, ja Latvijā zina: Universitātē strādā pasaulē pazīstami zinātnieki, par kuru atklājumiem es lepojos un kuri nes Latvijas vārdu pasaulē.” I. Muižnieks

PĒC 3 MIRKĻIEM - PĒC 4 MIRKĻIEM - PĒC 5 MIRKĻIEM - PĒC 6 MIRKĻIEM - PĒC 7 MIRKĻIEM

Pēc studijām uzsāka darbu universitātes Juridiskajā fakultātē
1952

Iegūst juridisko zinātņu doktora grādu Maskavas Valsts universitātē
1966

LASĪT VAIRĀK

JURIS ZAČIS

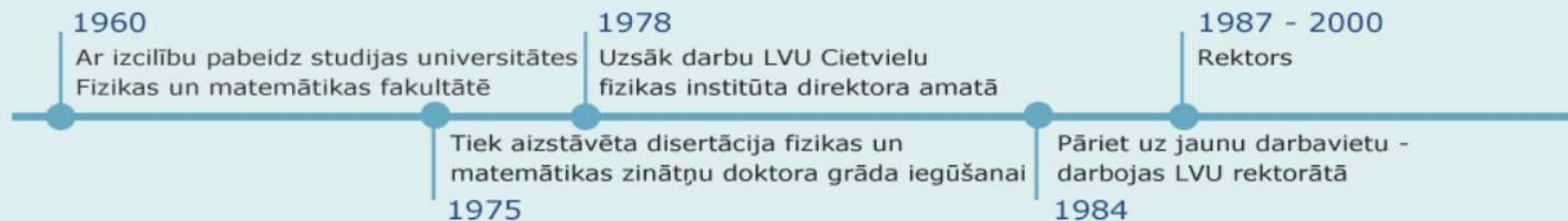

Juris Zaķis
04.11.1936 - 18.07.2017

Latvijas Zinātņu Akadēmijas īstenā loceklis, akadēmiķis, Latvijas Universitātes emeritētā profesora Jura Zaķa darba dzīve bija saistīta ar Latvijas Universitāti (LU), sākot ar studenta gadiem līdz Cietvielu fizikas institūta direktoram un LU rektoram. Apdāvinātā fiziķa J. Zaķa galvenais zinātnisko pētījumu virziens bija stiklveida materiālu izpēte. LU rektora amatā bija no 1987. līdz 2000. gadam. J. Zaķa vadībā atjaunoja LU Satversmi, LU nosaukumu un vēsturisko atribūtiķu. Pārstrukturēja studiju procesu uz divpakāpju akadēmisko izglītību – četri gadi bakalaura studijas, divi – maģistra studijas. Noslēdza sadarbības līgumus ar vairākām Eiropas augstskolām. 1990. gadā atjaunoja Teoloģijas fakultāti un 1997. gadā - Medicīnas fakultāti.

1989. gadā J. Zaķis ievēlēja par PSRS Tautas deputātu 1. kongresa locekli. No 1995. līdz 1996. gadam bija 6. Saeimas deputāts un no 2005. līdz 2009. gadam Rīgas Domes deputāts. Latvijas Rakstnieku savienības biedrs no 2004. gada. Mūžībā aizgāja 80 gadu vecumā 2017. gada 18. jūlijā.

“J. Zaķis ir ne vien izcilis zinātnieks, pedagogs un vadītājs, bet arī rosīgs sabiedrīks darbinieks, cilvēks ar plašu erudīciju un interesēm daudzās eksaktās un humanitārajās jomās.” J. Zaķis sevi raksturojis matemātiskā izteiksmē: *“fiziķis+liriķis=cilvēks ar plašu pasaules redzējumu.”*

LASĪT VAIRĀK

J. Zaķis rektora amatā, 1999. gads

J. Zaķis saņem Triju Zvaigžņu ordeni 2000. gadā

Grāmatas "Profesors Dr.ing.h.c. Mārtiņš Bīmanis: dzīve un darbs" atvēršanas svētkos, 2014. gadā LU Bibliotēkā

90. gadu sākumā dzima sapnis par LU pilsētiņas izveidi: *"Mans sapnis ir radīt Universitātes pilsētu. Pilsētu ar mērķtiecīgi koncentrētu apbūvi, ar visu to, kas kalpo augstskolai. [..] Ticu, ka ar laiku kaut kur Rīgas tuvumā tiks radīta Latvijas Universitātes pilsētiņa. Arhitektoniski mīļa un piesātināta ar studiju garu. Te būs savas pļavas, ezeri, meži... [..] Mans skats pievērsts Mazā Baltezera krastiem..."*

J. Zaķim uzticējās arī nākamajās rektora vēlēšanās 1992. gadā un 1996. gadā. Tas bija grūts posms LU un arī rektora dzīvē: samazināta valsts finansējuma apstākļos bija jāveic reforma LU. 1993. gadā tika nodibināta Eirofakultāte, kuras uzdevums bija *"palīdzēt pēcpadomju sabiedrībā izveidot neideoloģizētu sociālo zinātņu struktūru un Baltijas valstu universitātes pietuvināt Rietumu universitātēm studiju, pētniecības un darba organizācijas ziņā."* Baltijas nozīmes Eirofakultātes galvenā mītne, pateicoties J. Zaķa darbībai, atradās LU. Studentiem radās iespēja apmeklēt citvalstu mācībspēku lasītās lekcijas. 1997. gadā atjaunoja Medicīnas fakultāti. 1999. gadā, pateicoties J. Zaķa aktīvai darbībai, nodibināja LU Lituānistikas centru, Latvijas un Igaunijas institūtu Valkā.

LU rektoram nācās risināt ne mazums problēmu. 1999. gadā Ministru kabinets izdeva rīkojumu Nr.384 *"Par Latvijas Universitātes un Latvijas Medicīnas akadēmijas reorganizāciju"*. Latvijas valdība bija izdevusi rīkojumu likvidēt LU - Latvijas Republikā dibinātās Universitātes tiesību pārņēmēju, lai LU vietā dibinātu jaunu augstskolu, apvienojot LU un Medicīnas akadēmiju (Rīgas Stradiņa universitāti), un lai nevajadzētu atdot Universitātei likumīgi piederošos īpašumus. Tomēr valdības plānu neizdevās realizēt.

J. Zaķa rektora termiņš beidzās 2000. gada maijā un viņš nebija tiesīgs kandidēt uz pārvēlēšanu. Rektors pārtrauca savu 13 gadus ilgo darbu LU vadībā. J. Zaķis bija trešais ilgāk amatā esošais rektors pēc V. Millera, kas rektora amatā bija 17 gadus, un J. Jurgena, kas nostrādāja dažus mēnešus ilgāk par J. Zaķi. J. Zaķis uzrakstījis 14 monogrāfijas un vairāk nekā 350 publikācijas.

J. Zaķis vienā no savām grāmatām *"Ceļi uz virsotnēm"* rakstīja: *"Mani par pieaugušo pārvērtā Latvijas Universitāte, kuras sliekšni pirmo reizi pārkāpu 1955. gadā. Tad arī sākās mana pārtapšana no studenta - Zaķa par rektoru - Zaķi. Šajā laikā esmu pārvērties līdz nepazīšanai. Mani pārveidoja LU tā, ka beidzot pats iedrošinājos pārveidot LU."*

J. Zaķis 1986. gadā saņēmis Latvijas Zinātņu akadēmijas M. Keldiša balvu un Nopelniem bagātā zinātnes darbinieka nosaukumu, 1988. gadā - Krievijas Zinātņu akadēmijas S. Vavilova medaļu. 2000. gadā J. Zaķis kļuva par Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieku. 2001. gadā saņēma Dižā Lietuvas lielkņaza Gedimīna ordeni. 2004. gadā - LU Ģērboņa Želta zīmi Nr. 1 par mūža ieguldījumu Latvijas Universitātes attīstībā un pētījumiem stikla fizikā.

Literatūras un avotu saraksts ↵

PĒC MIRKĻA,

100 gadi

Latvijas Universitātes SPORTS

Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēkas virtuālā izstāde "Pēc mirkļa 100 gadi: Sportam Latvijas Universitātē - 90" veidota, sagaidot augstskolas 100. jubileju 2019. gadā. Šajā izstādē atspoguļota LU sporta attīstība no LU dibināšanas 1919. gadā līdz 2018. gadam.

Izstādē atspoguļoti būtiskākie sasniegumi un ievērojamākie sportisti, kuri LU un Latvijas vārdu nesuši pasaulē šādos 13 sporta veidos - airēšanā, basketbolā, cīņas sportā, florbolā, futbolā, galda tenisā, handbolā, šahā, orientēšanās sportā, slēpošanā, vieglatlētikā, vingrošanā, volejbolā.

Izstāde veidota sadarbībā ar LU Sporta centru, Latvijas Sporta muzeju un personīgi Solvītu Lomanovu, Latvijas Basketbola muzeju un personīgi Aiju Ertu, vairākiem sporta veidu pārstāvjiem, kas piesātinājuši izstādi ar dzīvām liecībām un nozīmīgiem stāstiem un nesuši LU vārdu pasaulē.

Šis jau ir septītais gads, kopš LU Bibliotēka gatavo šāda veida izstādes. Iepriekšējos gados tās ir bijušas izstādes gan par LU rektoriem, LU mākslinieciskās pašdarbības kolektīviem un LU nozīmīgām personībām, gan par studentu un mācībspēku studiju procesu, ikdienu un svētkiem, gan Bibliotēkas dārgumiem un [LU Rakstiem](#).

© Latvijas Universitātes Bibliotēka, 2019

ORIENTĒŠANĀS SPORTS

Orientēšanās kā sporta vēsture sākās XIX gadsimta 90. gados Skandināvijā, ar zviedru armijas kājnieku sacensībām ziņojuma nogādē pa nepazīstamu apvidu - Stokholmas apkārtnē 1893. gadā. Pirmās oficiālās orientēšanās sacensības notika ar armijnieku un civilistu piedalīšanos 1897. gadā Bergenas apkārtnē Norvēģijā, vēlāk aktīvi iesaistījās arī Somija. Ar 1900. gadu Skandināvijā sāka lietot terminu "orientēšanās". Latvijā par šo sporta veidu sāka runāt tikai 1935. gadā, nodēvējot to par "skrējienu nezināmā virzienā" ar karti un kompasu.

Pirmās orientēšanās sacensības Latvijā notika 1936. gada oktobrī. Tās arī šoreiz tika nodēvētas par "skrējienu nezināmā virzienā", tomēr parādījās arī jēdziens "orientācijas skrējiens". "Universitātes Sportu" tajā pārstāvēja Anna Daubere-Pumpure, viena no vislabākajām LU skrējējām.

Regulāras sacensības sākās ar 60. gadiem, sākotnēji tūrisma sporta veida ietvaros. 1963. gads ir pagrieziena punkts, jo tiek nodibināta gan Latvijas Orientēšanās sporta federācija, gan Rīgas pilsētas Orientēšanās sporta federācija, gan orientēšanās sekcija Latvijas Valsts universitātē (LVU). Ar to sākās aktīva šī sporta attīstība LVU, startējot arī republikāniskajās un Padomju Savienības mēroga sacensībās. Pēc neatkarības atgūšanas Latvijas Universitātes (LU) orientieristi piedalās starptautiskajās SELL studentu spēlēs, Eiropas studentu čempionātos, pasaules universiādēs. Līdz ar profesionālajām sacensībām LU orientieristi sastopami arī tautas sacensībās "Magnēts", Meridiāns" u.c.

Orientēšanās ir gan individuāls, gan komandu sports. Tas ir bijis neiztrūkstošs elements arī LU organizētajās ikgadējās "Veselības dienās" vairāku gadu desmitu garumā.

2008. gadā LU orientēšanās sporta sekcija beidz pastāvēt, orientierisms turpinās individuālā līmenī vai citu komandu sastāvā.

Izmantotie informācijas avoti

PERSONĪBAS **NOTIKUMI**

1920-1944

PERSONĪBAS

1923

LU studenti piedalās Latvijas Basketbola Savienības izveidošanā

Lasīt vairāk

1933

US sieviešu komanda iegūst 1. vietu, vīriešu komanda - 2. vietu V Studentu pasaules meistarsacīkstēs Turīnā (Itālija)

Lasīt vairāk

NOTIKUMI

1930

"Universitātes sports" (US) vīriešu komanda pirmo reizi vēsturē iegūst Latvijas meistara titulu

Lasīt vairāk

1934/1937

US vīriešu komanda kļūst par Latvijas basketbola meistariem 4 gadus pēc kārtas

1963

Gadu pirms labāko Latvijas PSR orientieristu noteikšanas 1964. gadā, LVU 1963. gadā tiek izvēlēti labākie orientieristi - Imants Mētra un Uldis Šafraneks no Fizikas un matemātikas fakultātes, Guntis Upacers no Bioloģijas fakultātes, sievietu konkurencē - Ģeogrāfijas fakultātes studente Lauma Krēmere.

"Mūsu sporta veids ir aizraujošs, - sniegotajās, pavasara ziedos likstošajās, rudens lapu zeltītajās trasēs netrūkst romantikas. Konkursa "LVU labākais orientieris" pagājušā gada uzvarētāji bija Fizikas un matemātikas fakultātes students U. Šafraneks un Ģeogrāfijas fakultātes studente L. Krēmere. Varam atzīmēt 5 labākos šajā konkursā 1963. gada pirmajā pusē:

sievietes:

1. L. Krēmere — 164 p.
2. B. Strautiņa — 158 p.
3. Dz. Deme — 157 p.
4. A. Rudzīte — 138 p.
5. I. Zeltiņa — 84 p.

vīrieši:

1. U. Šafraneks — 239 p.
2. G. Upacers — 236 p.
3. I. Mētra — 209 p.

Rīgas Dabaspētnieku biedrības biedru zinātniskais mantojums Latvijas Universitātes Bibliotēkā

- Biedrības vēsturiskā attīstība
- Ievērojamākie biedrības prezidenti
- Ievērojamākie biedrības biedri
-
- Biedrības izdevumi
- Biedrības biedru izdevumi LU Bibliotēkā
- Par izstādi

Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēka piedāvā iepazīties ar virtuālo izstādi „Rīgas Dabaspētnieku biedrības biedru zinātniskais mantojums Latvijas Universitātes Bibliotēkā”. Izstāde sniedz priekšstatu par Rīgas Dabaspētnieku biedrību, kā arī biedrības ievērojamāko biedru atstāto zinātnisko mantojumu Latvijas Universitātes Bibliotēkā.

Biedrība dibināta 1845. gadā un bija ievērojams dabas pētniecības centrs ne tikai Baltijā, bet tā laika Krievijas un Eiropas mērogā.

Izstādē apskatīti Rīgas Dabaspētnieku biedrības izdevumi, kur publicēti jaundibinātās biedrības statūti, biedru saraksti, ziņas par biedrības dibināšanu, periodiskais izdevums „Korrespondenzblatt des Naturforscher Vereins zu Riga”, kas iznāca no 1846. līdz 1942. gadam, gan darbi, kas iznākuši sērijā „Arbeiten des Naturforscher-Vereins zu Riga” un jubilejas izdevumi.

Rīgas Dabaspētnieku biedrībā aktīvi ir darbojušies arī zinātnieki, kuru vārds ir cieši saistīts ar Latvijas Universitāti. LU Ķīmijas fakultātes pirmais dekāns profesors Valdemārs Fišers, gan ievērojamais botāniķis, LU Matemātikas un dabaszinātņu fakultātes dekāns profesors Nikolajs Malta un LU profesors un Zooloģijas institūta vadītājs Embriks Strands, cilvēki, kuri ar dziļu interesi darbojās Rīgas Dabaspētnieku biedrībā.

Rīgas Dabaspētnieku biedrībā ir darbojies LU Matemātikas un dabaszinību fakultātes profesors, ģeologs un paleontologs Ernsts Krauss un LU profesors un Meteoroloģijas institūta direktors Rūdolfs Meijers.

Izstādes veidotājas Valija Liepkalne, Dace Šturme un Rita Aikšbirze aicina visus interesentus doties virtuālā Baltijas dabas pētniecības ceļojumā.

Gaidām Jūsu *atsauksmes, labojumus vai papildinājumus!*

Rīgas Dabaspētnieku biedrības biedru zinātniskais mantojums Latvijas Universitātes Bibliotēkā

Biedrības vēsturiskā attīstība **ievērojamākie biedrības prezidenti** **ievērojamākie biedrības biedri** **Biedrības izdevumi** **Biedrības biedru izdevumi LU Bibliotēkā** **Par izstādi**

- F. A. Būze
- K. R. Kupfers
- R. Meijers
- A. E. E. Merķelis
- G. Švēders
- F. A. T. Vangenheims fon Kvalens

Dabaspētnieku biedrības vēsturiskā attīstība

Dabaszinātnes Latvijā ieviešana sākusies 1845. gadā, kad Rīgas vācbaltu inteliģences pārstāvji (vācbaltu dabaspētnieku biedrības biedri) izveidoja Rīgas dabaspētnieku biedrību (Naturforscher-Verein zu Riga). Biedrības dibinātāju vidū nebija pasaules slaveni zinātnieki, taču bija uzņēmīgi ārsti, aptiekāri, maģi. Rīgas Dabaspētnieku biedrības dibināšanas iniciators bija entomologs Benjamins Augusts Gimmertāls (*Gimmerthal*, 1779-1848). Viņam pirmajam radās ideja par biedrības dibināšanu. Gimmertāla iniciatīvu aktīvi atbalstīja Rīgas vācbaltu inteliģence, īpaši vietējie farmaceiti. Aktīvistu vidū bija medicīnas doktori K.J. Millers (*Müller*, 1796-1875), V. Sodofskis (*Sodoffsky*, 1797-1858), kā arī Garlība Merķeļa dēls Albrehts Ernsts Merķelis (*Merkel*, 1810-1863) u.c.

1845. gada 27. martā Rīgas Domscolas zālē uz dibināšanas sapulci sanāca 160 dalībnieku. Nodibinātā Rīgas Dabaspētnieku biedrība bija trešā lielākā cariskās Krievijas impērijā.

1845. gada februārī pieņemtajos biedrības statūtos teikts: „Rīgas Dabaspētnieku biedrība sastāv no dabaszinātņu draugiem, kuru mērķis ir veicināt lielāku interesi par dabaszinātnēm, dabas sakarību pētījumu attīstību Krievijā un Baltijas guberņās, zinātnisko pētījumu rezultātu pielietošanu tirdzniecībā, rūpniecībā un sabiedrībā”.

Izņemot šo mērķus, noteica, ka nepieciešams sasaukt:

KURZEMES LITERATŪRAS UN MĀKSLAS BIEDRĪBA: VĒSTURES AINAS

Kurzemes guberņas Cīldenā ģimnāzija (bijusī Pētera akadēmija), kurā notika pirmās Kurzemes literatūras un mākslas biedrības sanāksmes.

Viens no notikumiem, kas iezīmēja kultūras un zinātnes dzīvi 2015. gadā, bija Kurzemes literatūras un mākslas biedrības dibināšanas 200 gadu atcere. Šajā sakarā Latvijas Universitātes Bibliotēka sadarbībā ar Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūtu sarīkoja izstādi, kuras centrā bija biedrības un ar to saistītā Kurzemes provinces muzeja grāmatu krājums. Ekspozīciju veidoja gan pašas biedrības izdevumi, gan dažādas tematikas grāmatas, kas fiziski bija atradušās biedrības un muzeja bibliotēkā, bet tagad glabājas Latvijas Universitātes Bibliotēkā, Latvijas Universitātes Akadēmiskajā bibliotēkā un Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūtā.

Virtuālā izstāde "Kurzemes literatūras un mākslas biedrība: vēstures ainas" veidota uz 2015. gada izstādes pamata, darbā ar saviem materiāliem iesaistoties arī Kurzemes provinces muzeja pēctecim – Ģ. Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejam. Vairāku apsvērumu dēļ izcelts jautājums par biedrības izdevumiem un tās bibliotēku. Lielā mērā to noteica apstākļi, kam līdz šim nav bijusi pievērsta īpaša uzmanība un kas izstādes sagatavošanas laikā kļuva par savdabīgu atklājumu, proti, Latvijā ir palikuši un saglabājušies biedrībai piederējušo grāmatu eksemplāri. Lielākā daļa no tiem, ko izstādes veidotājiem izdevies apzināt, redzama šajā izstādē.

VĒSTURE

IZDEVUMI

BIBLIOTĒKA

MUZEJS

LITERATŪRA UN INTERNETA RESURSI

IZSTĀDES AUTORI

MUZEJS

Kurzemes provinces muzejs

Kurzemes provinces muzejs tika nodibināts 1818. gadā. Tā uzdevums bija vākt dažādus vēsturiskus un interesantus priekšmetus, monētas, medaļas, manuskriptus, kartes, grāmatas, mākslas darbus, kā arī veidot dabaszinātņu kabinetu un instrumentu kolekciju. Muzeja uzmanības centrā bija Kurzeme un kurzemnieki, taču tajā krājās arī no eksotiskām zemēm nākuši priekšmeti.

Ilgus gadus muzejs mitinājās grāmatizdevēja Johana Martina Stefenhāgena-Petersa namā, bet 1898. gadā pēc arhitekta Vilhelma Neimaņa projekta tika uzbūvēta īpaša muzeja vajadzībām domāta ēka.

Sakarā ar Latvijas vāciešu izceļošanu, 1940. gadā Kurzemes provinces muzejs tika likvidēts. Daļa tā kolekciju tika izvesta uz Vāciju, bet daļu pārņēma Valsts vēsturiskais muzejs. Neskatoties uz 2. pasaules kara postījumiem, daudzas Kurzemes provinces muzejam piederējušās vērtības joprojām atrodamas vairākos Latvijas muzejos, tajā skaitā Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejā.

Kurzemes provinces muzeja darbības programma (1818).

Johana Martina Stefenhāgena-Petersa namas.

Vilhelma Neimaņa projektētā Kurzemes provinces muzeja ēka.

LATVIJAS VĒSTURES INSTITŪTA ŽURNĀLAM – 80

1937-1940

1991-2017

PAR IZSTĀDI

Latvijas vēstures
institūts

LETONIKA

1 / 48

SHARE SAVE LIKE DOWNLOAD

LATVIJAS VĒSTURES INSTITŪTA ŽURNĀLAM – 80

1936. gada 14. janvārī Latvijas Republikas Ministru kabinets pieņēma „Likumu par Latvijas vēstures institūtu”. Tā uzdevums bija vākt un izdot Latvijas vēstures avotus, kā arī pētīt Latvijas un vispārīgo vēsturi. Institūta statūtu 4. pantā §6 noteikts izdot vēstures žurnālu. Par institūta pirmo direktoru un „Latvijas Vēstures Institūta Žurnāla” redaktoru kļuva tā brīža izglītības ministrs Augusts Tentelis (1876–1942).

1937-1940

1991-2017

PAR IZSTĀDI

1936. gada 14. janvāra likums par Latvijas vēstures institūtu. LNA LVVA. 1632. fonds. 2. apraksts, 50. lieta, 19. lapa.

Latvijas vēstures institūta statūtu 1. lapa. 1936. gada 21. janvāris. LNA LVVA. 1632. fonds. 2. apraksts, 50. lieta, 25. lapa.

Augusta Tenetelja paskaidrojums par Latvijas vēstures institūta dibināšanas nepieciešamību. 1936. gada 13. janvāris. LNA LVVA. 1632. fonds. 2. apraksts, 50. lieta, 8. lapa.

“Kaut gan «Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls» iznāca tikai īsu laiku, tas izpildīja kā savu tā laika pamatuzdevumu, tā arī virsuzdevumu: regulāri iznākot, dodot iespēju pētījumiem publicēt ne vien jau pieredzējušiem, bet arī jauniem zinātniekiem, tas kļuva par reālu Latvijas vēstures izpētes stimuletāju. Izplatot jaunākās latviski skatītās dzimtenes vēstures atziņas, tas sekmīgi pildīja savu misiju: atklāt lasītājiem tautas augsto kultūras līmeni, tās neatlaidīgas brīvības alkas jau senatnē, tā raisot pilsoņu patriotismu, stiprinot viņos ticību savas tautas un valsts – Latvijas mūžībai. [...]

“Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls” iznāca četras reizes gadā. Līdz izdošanas patraukšanai 1940. gadā iznāca pavisam 14 numuru. Žurnālu veidoja pamatdaļa ar zinātniskiem rakstiem, dokumentu iedaļa ar vēstures avotu iedaļu ar vēstures avotu publikācijām, recenzijas un bibliogrāfijas, kā arī dažādiem jautājumiem veltīta apskata daļa. Iznākušajos žurnāla numuros ir publicēti 32 autoru 69 zinātniski raksti, 12 autoru sagatavotas 20 avotu publikācijas, 28 autoru sarakstītas recenzijas un atsauksmes par 42 tematiem. Katrā numūrā vēl ievietota vēstures literatūras bibliogrāfija. Recenzētas gan Latvijā, gan ārzemēs iznākušas vēsturnieku publikācijas.” J. Graudonis

Graudonis Jānis. Mūsu žurnāls 1937.-1940.gadā : laiks, autori, raksti // Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls. – Nr.3 (1992), 5.–8. lpp.

Benno Ābers

Alfreds Altements

Edgars Dunsdorfs

Mārgers Stepermanis

Arvēds Švābe

Augusts Tentelis

**Klasikas smalkās
kaites:**

Jāņa Ezeriņa

tulkotie darbi

Latvijas Universitātes

Bibliotēkas

krājumā

Par izstādi

Iespējams, Jānis Ezeriņš – košums Latvijas literatūrā, būtu radījis pavisam citādus un ne tik savdabīgus darbus, ja nebūtu guvis iedvesmu no ārzemju literatūras lielmeistariem, iepazīstinot latviešu lasītāju ar jaunām literārām noskaņām un formām, tulkojot slavenu autoru darbus, kuru stils bija tik līdzīgs Jāņa Ezeriņa iekšējai pasaulei.

Jānis Ezeriņš nevienu no šiem autoriem nekopē, bet mācās meistarību, izveidojot savu, vien viņam raksturīgu un neatkārtojamu rakstības stilu.

LU Bibliotēka ir mājvieta gan leģendāru autoru darbiem, gan mazāk zināmiem rakstu krājumiem, īpašiem izdevumiem, retām grāmatām un tādām, ko katrs zina. Tā ir bagāta ar dažādām kultūrvēsturiski nozīmīgām un interesantām kolekcijām. Tās ir pērles, kas grezno LU Bibliotēkas krājumu.

Šajās kolekcijās ir arī Jāņa Ezeriņa tulkotie nozīmīgu klasiķu un viņa laikabiedru darbi: Moljērs, Stendāls, Oskars Vailds, Žerārs Rodenbahs, Oktāvs Mirbo u. c.

Viņa tulkotie darbi krājumā atrodas dažādās kolekcijās: pirmā Latvijas Republikas prezidenta Jāņa Čakstes dāvinājumā, kolekcijā "Pirmspadoņju perioda grāmatas latviešu valodā" u. c.

Izstādē apskatāmi LU Bibliotēkas krājumā esošie Jāņa Ezeriņa tulkojumi, kuri ir vērtīgi ne vien saturiskā, bet arī vizuālā noformējuma un savu īpašo stāstu, un smalko raišu dēļ.

Saturs

Par izstādi	2
Biogrāfija	4
Tulkojumi:	
• „Okasens un Nikoleta”	6
• Š. Lerbergs „Pans”	14
• Stendāls „Sarkanais un melnais”	15
• O. Vailds „Lords Artura Sevila noziegums: etīde par pienākumu”	17
• O. Vailds „Doriana Greja gīmetne”	18
• Ž. Rodenbahs „Pilsētas mednieks”	21
• Ž. Rodenbahs „Mīlestība un nāve”	22
• O. Mirbo „Iemīlējušies”	23
• Moljērs „Daiļavas”	24

Jānis Ezeriņš

(1891-1924)

Jānis Ezeriņš - skolotājs, rakstnieks un tulkotājs, dzimis 1891. gada 9. aprīlī Bīksēres pagasta Beļros. Savas skolas gaitas uzsācis 1899. gadā Vanagpakaines pamatskolā, 1902. gadā tās turpinājis mācības Cesvaines draudzes skolā un 1903. gadā Lardonas draudzes skolā. Sajutis savu aicinājumu - mācīt, 1910. gadā viņš pabeidz Valkeas skolotāju semināru Valmierā. Jānis Ezeriņš nav bijis no citrīgākiem skolniekiem, attiecies celties no rītiem, koreģis mācības un viņa beigšanas apliecībā galvenā atzīme - apmierinoti.

Bet par spīti sēkmēm skolotāju seminārā, Jānis Ezeriņš deviņus gadus strādā par skolas pārzini Salkavas Ministrijas skolā, viņš aizrauj un ledvesmo skolu jaunatni ar nacionālismu. Piedalīties arī sabiedriskajā dzīvē, teātra izrādēs, spēlējis dažādos pasākumos vijolī, vadījis kori. 1914. gadā mobilizēts armijā, taču veselības dēļ atvaļināts. Devies ārstēties uz Gulripētas (Abhāzijas) tuberkulozes sanatoriju, pēc tam atgriezies Salkavā, kur atsāk skolotāja darbu. Bija laikrakstu "Lūdums" un "Dzimtienes Arbaiss" literārais līdzstrādnieks.

1918. gadā rācu okupācijas vara uz apsūdzības pamata piecas nedēļas turēja apcietinājumā, pēc tam J. Ezeriņš strādāja par palīgskolotāju, un kādu laiku bija bez darba. Tomēr viņa rakstniecības gaitas, kuras uzsācis jau agrā vecumā, ved Jāni Ezeriņu uz Rīgu, kur kļūst par laikraksta "Brīvā Zeme" literārā pielikuma vadītāju no 1919. gada līdz 1922. gadam.

Savas dzīves laikā publicējies ne tikai kā Jānis Ezeriņš, bet dažādos literārajos pielikumos izmantojis rādus pseidonīmus kā Mi-hi, Orions, Unus ē mults (Viens no daudzēm).

Miris agri - tikai 33 gadu vecumā 1924. gada 24. decembrī, nespējot uzveikt tuberkulozi. Apbedīts Meža kopos.

KĀRLIS DĒKENS,
JĀNIS GREŠTE -
IEVĒROJAMIE LATVIJAS
PEDAGOGI

JĀNIS GRESTE

SKOLOTĀJS, GEOLŪGS, MUZEJNIEKS, SABIEDRISKAIS DARBINIEKS,
LITERĀTS

1936

pirmā latviešu
populārzinātniskā
dokumentālā
filma

MŪSU PELEKĀIS
DĀRGAKMENS

- scenārija autors
- Jānis Greste

APBALVOJUMI

IV šķiras Triju
Zvaigžņu ordenis
1929

Latvijas PSR
Augstākā padome
piešķīra
Nopelniem
bagātā kultūras
darbinieka goda
nosaukumu
1946

- 1876** 24. jūnijā dzimis Smiltenes pagastā Mālovas skolā pedagoga Jēkaba un Marijas ģimenē. Mācās Pleskavas pilsētas skolā
- 1893-1897** Sāk palīgskolotāja gaitas Kolberģa skolā Bejas pagastā
- 1895** Sāk strādāt Alsviķu Bejas skolā par skolotāja palīgu
- 1901** Uzsāk skolotāja gaitas Valmieras pilsētas skolā un proģimnāzijā
- 1901-1903** Mācās Pēterburgas skolotāju institūtā
- 1905-1906** Lai izbēgtu no soda ekspedīcijas, slēpās Pleskavas guberņas "Trakonamā"
- 1907** Ierodas Rīgā
- 1908** Uzaicināts strādāt Ata Kēniņa nodibinātā Tirdzniecības skolā
- 1910** Dodas strādāt uz Pēterburgu Nikolaja II Tirdzniecības skolu
- 1912** Iestājas Pēterburgas Komerccīnstitūtā studēt preču zinības
Kā brīvķlausītājs apmeklē nodarbības dabas zinību nodaļā Pēterburgas universitātē
- 1921** Atgriezās Latvijā, Jēkabpils ģimnāzijā veica inspektora pienākumus
- 1923-1934** Strādā Jelgavas 2. vidusskolā par ķīmijas skolotāju
- 1925-1934** Strādā jaundibinātajā divgadīgajā Valsts Centrālajā pedagoģiskajā institūtā (Valsts pedagoģiskajā institūtā)
- 1939-1946** Strādā Zemes bagātību pētīšanas institūtā
- No 1946** Zinātņu akadēmijas Ģeoloģijas un ģeogrāfijas institūtā

Jānis Greste kopā ar
māti un brāļiem, kā arī
ar kundzi Paulu
(Attēls augšā)

Materiāls no Latvijas Universitātes
Pedagoģijas muzeja arhīva

Jānis Greste kopā ar Madi
Svā-Fenģeroti pie sava
tuvākā drauga rakstnieka
Rūdolfa Blaumana
darbistabas loga Ērgļu
pagastā Brāņos 1923. gadā
(Attēls pa labi)

SAVE

LIKE

DOWNLOAD

ITĀLISTIKAS PAGĀTNE, TAGADNE UN NĀKOTNE BALTIJAS VALSTĪS UN KRIEVIJĀ: GODINOT PROFESORI ALEKSANDRU ROLOVU 90. JUBILEJĀ

A. Rolova 1979. gadā

Skatīt virtuālo izstādi krievu valodā / Смотреть виртуальную выставку на русском языке

Konferences „Itālistikas pagātne, tagadne un nākotne Baltijas valstīs un Krievijā: Godinot profesori Aleksandru Rolovu 90. jubilejā” ietvaros Latvijas Universitātes Bibliotēka ir izveidojusi profesorei A. Rolovai veltītu virtuālo izstādi, kurā ikvienam interesentam ir iespēja iepazīties ar profesores biogrāfiju, publikācijām un bijušo kolēģu un studentu atmiņām par profesori. 2010. gada 16. novembrī Itālijas renesanses laikmeta pētniece profesore Aleksandra Rolova atzīmēja savu 90. gadu jubileju. Par godu A. Rolovas dzimšanas dienai Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes Viduslaiku vēstures katedra sadarbībā ar Krievijas Zinātņu Akadēmijas Vispārējās vēstures institūtu organizē starptautisku zinātnisku konferenci.

Vēstures zinātņu doktore profesore A. Rolova dzimusi 1920. gada 16. novembrī Jaroslavlā apgabala Ugličā ārsta ģimenē, kas kara apstākļos bija evakuējusies no Rīgas. Laika posmā no 1954. līdz 1991. gadam profesore A. Rolova Latvijas Universitātē lasīja lekcijas un pētīja Itālijas vēsturi renesanses laikmetā. Savā zinātniskajā darbībā profesore sadarbojās ar Ļeņingradas un Florences zinātniekiem. Kopš 90. gadu sākuma profesore A. Rolova dzīvo Vācijā.

Konferences ietvaros ikvienam tās apmeklētājam būs iespēja iepazīties ar LU Bibliotēkas veidoto izstādi, kas veltīta A. Rolovas zinātniskajam darbam, kurā ir apskatāmas arī A. Rolovas aizstāvētās disertācijas un nozīmīgākās zinātniskās

ATMIŅAS PAR PROFESORI A. ROLOVU

Ilgyars Butulis

LU Vēstures un filozofijas fakultātes profesors

„Akadēmiskais korektums, zinātniskums un inteliģence allaž strāvoja no mūsu šodienas gaviļnieces pagājušā gadsimta sešdesmito gadu beigās, kad sāku savas studijas. Atceros, ka viņa toreiz bija vienīgā, kura mūs mācīja zinātniski un metodiski pareizi strādāt bibliotēkā. Gluži neticami, cik ātri skrien laiks! Šodien, kad pašam sirma galva varu droši teikt, ka lepojos, ka esmu mācījies pie profesores Rolovas un saukt viņu par savu skolotāju!”

Inesis Feldmanis

LU Vēstures un filozofijas fakultātes profesors

„Profesore Aleksandras Rolovas pētījumi par Itālijas renesanses periodu ir sava veida klasika. Viņas darbu stiprā puse ir pamatīgums, kompleksa pieeja, skaidrs pētāmās problēmas būtības redzējums un metode.

Ilgus gadus profesore bija vadošs mācību spēks Vēstures un filozofijas fakultātē. Arī man bija tā lieliskā iespēja 1968. gadā klausīties viņas lekcijas par Rietumeiropas viduslaiku vēsturi. Atceros, ka pirmajā lekcijā profesore mums studentiem piedāvāja izvēlēties kādā veidā mēs kursu vēlētos klausīties - kā atsevišķu valstu vai kā problēmu vēsturi. Tas toreiz bija kaut kas jauns un neparasts. Mēs izvēlējāmies otro variantu (arī tagad moderna lekciju lasīšanas metode), un nekļūdījāmies. Profesores lekcijas bija izcilas, tām piemita stingra iekšējā loģika, tās bija ideju, domu un ierosmju pārbaģātas.

LU BIBLIOTĒKAS RETO IZDEVUMU UN ROKRAKSTU KOLEKCIJAS PERGAMENTI

Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēkas Reto izdevumu un rokrakstu kolekcijā atrodami 17 dažādos gadsimtos radīti daudzveidīga satura pergamenti: dokumentu un grāmatu fragmenti. Pergaments¹ ir apstrādāta āda, kuru izmantoja kā materiālu grāmatu un manuskriptu rakstīšanai. Tas īpaši iecienīts bija viduslaikos, to izmantoja juridiskos, vēsturiskos un arī liturģiskos manuskriptos. Pergamentu izgatavošanai lietoja aitas, kazas un teļa ādu, kas tika apstrādāta pēc īpašas metodes.

Sprīžot pēc LU Bibliotēkas krājumā esošo pergamentu lapu formas un uz tām redzamajām līmes atliekām, nospiedumiem u. c. pazīmēm, lielākā daļa tekstu pieredzējusi savu otro dzīvi kā izejmateriāli jaunām grāmatām – tie izmantoti kā t.s. makulatūra jaunu iesējumu veidošanā. Uz tā rakstīja uzmetumus un konspektus, jo no pergamenta tos viegli varēja atkal nodzēst vai nokasīt. Viduslaikos mūki no vecajiem pergamentiem nokasīja vai nomazgāja klasisko autoru tekstus un to vietā rakstīja reliģiskos tekstus. Pergaments tiešām bija labi piemērots atkārtotai izmantošanai, jo ir īpaši izturīgs un arī dažādos veidos apstrādājams materiāls. Tāpēc atkārtota pergamentu izmantošana tekstu pierakstīšanai ne vienmēr saistāma ar tā zemo vērtējumu, drīzāk otrādi – pergaments bija tik dārgs, ka to nereti uzskatīja pat par vērtīgāku nekā uz tā rakstīto tekstu, kuru nodzēsa, lai pergamentu atkal aprakstītu.

LU Bibliotēkas krājumā esošie pergamenti ir atšķirīgi tekstu fragmenti. To lapu izmēri variē, sākot ar nelielām oktāvas formāta kabatas grāmatiņām (lapas augstums mazāks par 20 cm) un beidzot ar lielizmēra iesējumiem folio formātā (lapas augstums lielāks par 40 cm). Raksturojot manuskriptu datējumu, tā teksti radīti laika periodā starp 14. un 17. gs. Lielākā daļa manuskriptu ir rakstīti latīņu, vācu, kā arī spāņu valodā. LU Bibliotēkas krājumā ir 9 liturģiska un 8 laicīga satura teksti:

1. Liturģiskie teksti:

[Liturģiskā grāmata];
Fragments. [14.-15.gs.].

Pārskats par Matīsa
Tallera ienākumiem,
kredītsaistībām un

PSALTĒRIJS : FRAGMENTS

Dienvideiropā 14. gs. veidotais pergaments ir [Psaltērija](#) fragments, kas sastāv no vienas lapas ar nogrieztām malām. Pergamentu veido polihroms teksts lapas abās pusēs. Teksts vietām padzisis – pigmenta nobirums. Teksta nogriezuma dēļ cietuši atsevišķi burti. Pergaments rakstīts rokrakstā, latīņu valodā (tekstūra). Pergamentā ietverti Vecās Derības psalmi:

- Ps. 85:14-17
- Ps. 86:1-7
- Ps. 87:2-5

2006. gadā pergamentu restaurējusi restauratore-meistare Ārija Ubarste. Pergamenta izpēti veicis Latvijas Valsts vēstures arhīva vadošais pētnieks Kārlis Zvirgzdiņš.

Attēlos: *[Psaltērijs] : Fragments*. [Dienvideiropa : 14.gs.]. [Polihroms](#) teksts (gallu tinte, tempera) lapas abās pusēs. ~17x24,5cm. LU Bibliotēkas Reto izdevumu un rokrakstu krājums.

Detalizēta informācija par pergamentu:

Demor ero in die. **E**t
scietum me. **E**t ecce aethiopia et
tyrus et plures ethiopia: ibi fue
runt illic. **N**unc ipse homo dicit homo:
et homo natus est in ea: et ipse fiducia
est ex aethiopia. **D**ominus narrabit
in conspectibus populo: et principum
eorum qui fuerit in ea. **S**ic letitia
est omni: habitatio in te. **ps.**
Domine deus salutis mee: in
die clamaui et nocte co
ra te. **I**ntret in conspectu tuo oratio
mea: inclina aurem tuam ad precem
meam. **Q**uia repleta est malis anima
mea: et uita mea inferno appro
pinquit. **E**stimat super eum descende

ĒĢIPTES VALDZINĀJUMS 19. GADSIMTA GRAVĪRU ATSPUGUĻOJUMĀ

Latvijas Universitātes Bibliotēkas krājumā atrodas „Description de l’Égypte” lielformāta oriģinālgavīru 2. izdevums, kas izdots Parīzē laika periodā no 1820. - 1829. gadam.

Franču zinātnieki Napoleona Bonaparta (1769 –1821) Ēģiptes ekspedīcijas laikā no 1798. līdz 1801. gadam izveidoja vēsturiski ilustratīvu un mākslinieciski vērtīgu gravīru kolekciju ar nosaukumu: „Description de l’Égypte ou Recueil de observations et des recherches qui ont été faites en Égypte pendant l’expédition de l’armée française” un latviešu valodā: „Ēģiptes apraksts vai piezīmju kolekcija, kura veidota Ēģiptē Francijas armijas ekspedīcijas laikā”.

Šī dokumentāli precīzā oriģinālgavīru izdevuma aktualitāte un nozīmība nav mazinājusies arī mūsdienās, un tas uzskatāms par 19. gadsimta šedevru.

Izstādē aplūkojamas fotogrāfijas, kas ietvertas trīs sadaļās:

- Oriģinālgavīras „Description de l’Égypte” pirms restaurācijas;
- Oriģinālgavīras „Description de l’Égypte” pēc restaurācijas;
- Oriģinālgavīru kolekcijas izstāde Francijas kultūras centrā 2006. gadā.

Oriģinālgavīras "Description de l’Égypte” pēc restaurācijas. Pyramides de Memphis; vue de la seconde pyramide, prise du coté du levant. Memfisa piramīda; Skats uz otro piramīdu saullēkta laikā. © Fotoreprodukcija; Toms Grīnbergs, Latvijas Universitātes Preses centrs

[| Uz albumu sarakstu |](#)

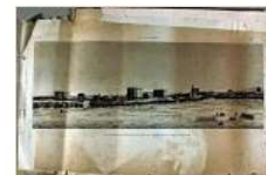
Oriģinālgravīras "Description de l'Egypte" pirms restaurācijas.

Oriģinālgravīras "Description de l'Egypte" pirms restaurācijas.
Dendérah : (Tentyris) : élévation perspective de la porte du Nord.
Fragments no oriģinālgravīras "Diendera : (...)"
Datums nav norādīts
1.JPG

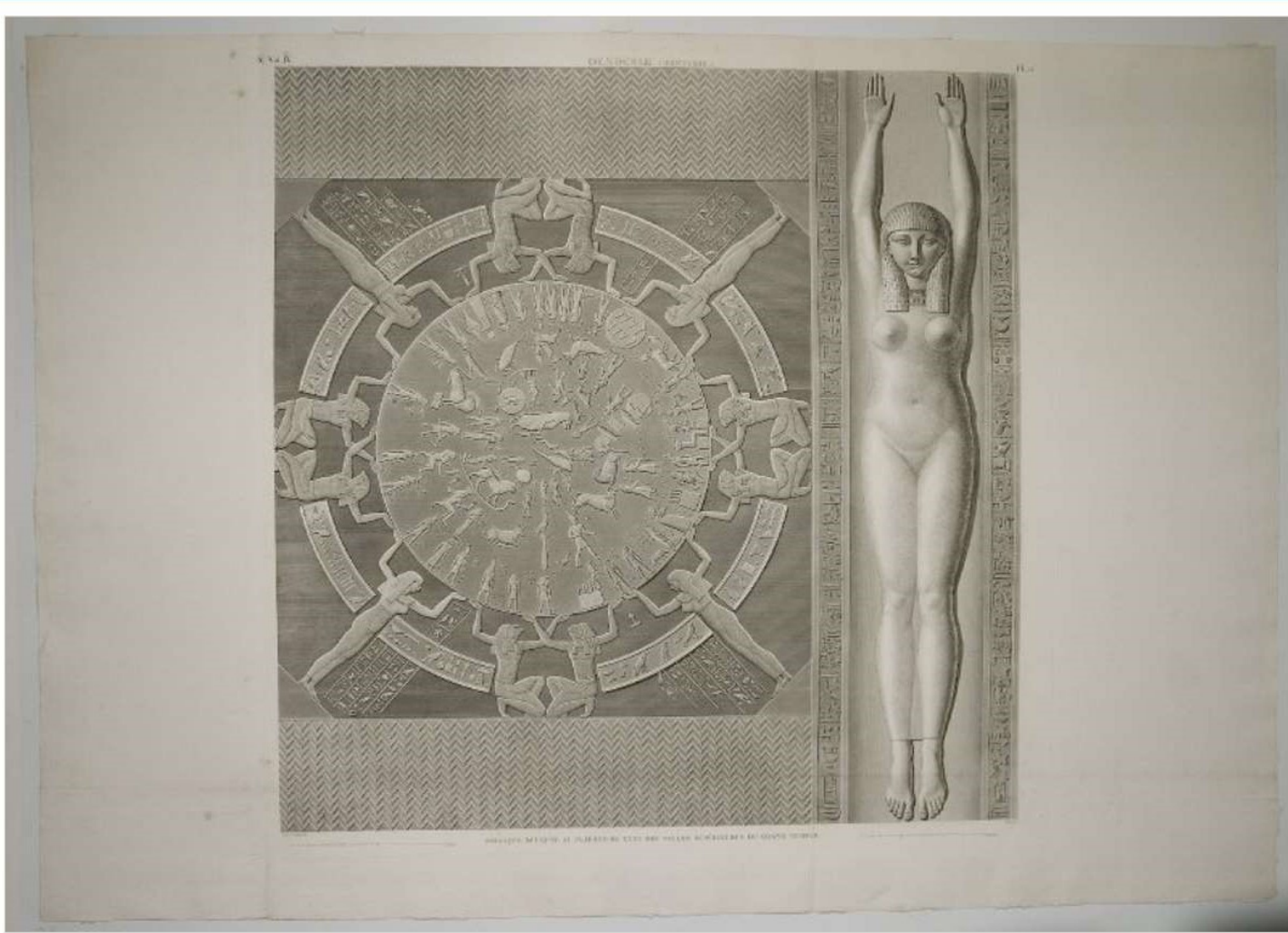

Oriģinālgravīras "Description de l'Egypte" pirms restaurācijas.
Dendérah : (Tentyris) : élévation perspective de la porte du Nord.
Diendera : (Tentera) : ziemeļu ostas (...)
Datums nav norādīts
2.JPG

Oriģinālgravīras "Description de l'Egypte" pirms restaurācijas.
Alexandrie. Vue de l'Esplanade ou du Grand place du Port Neuf, et de l'enceinte des arabes, première partie (...)
Datums nav norādīts
3.JPG

[| Uz albumu sarakstu |](#)

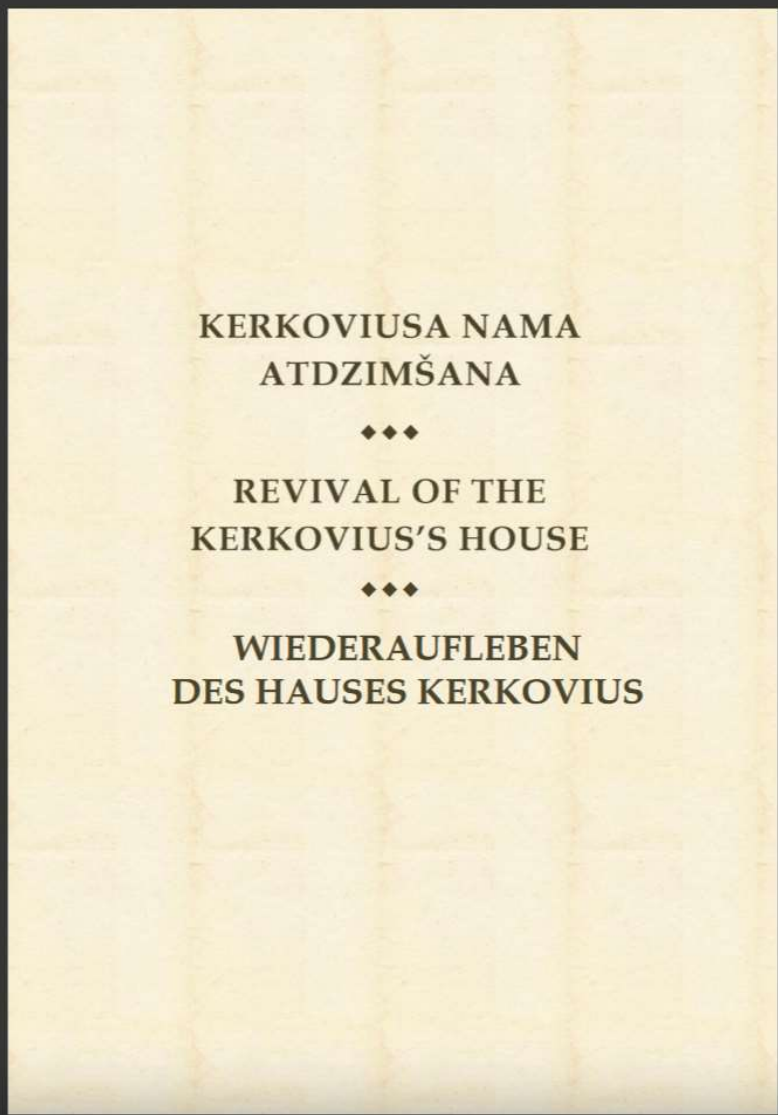
Oriģinālgravīras "Description de l'Egypte" pēc restaurācijas.

19.11.2009 12:41
© Fotoreprodukcija: Toms Grīnbergs, Latvijas Universitātes Preses centrs

Denderah : Tentyris : zodiaque sculpté au plafond de l'une des salles supérieures du Grand Temple.
Diendera : Tentera : Lielā Tempļa zāles griestos iegravēts zodiaks.

Sūtīt labojumu/papildinājumu informācijai par šo attēlu

Atslēgvārdi: grafika; gravīra; vēsture; Ēģipte;

Šis fotoalbums mums sniedz ieskatu Latvijas Universitātes Bibliotēkas ēkas (Kerkoviusa nama) renovācijā, kas norisinājās laikā no 2012. gada aprīļa līdz 2015. gada janvārim. Fotogrāfijās atspoguļotas ēkas ārējās fasādes un iekštelpu vizuālās pārmaiņas renovācijas gaitā: redzama jaunuzceltā piebūve un atsevišķu nozīmīgu dekoratīvo elementu atjaunošana.

This picture album gives us a brief insight into the renovation of the building of the Library of the University of Latvia (Kerkovius's House), that was carried on between April 2012 and January 2015. In these photos we can clearly see the visual changes of the house's facade and interiors during the renovation; there is also demonstrated the new-build block and the renewal of several significant decorative elements.

Dieses Fotoalbum gewährt uns Einblick in Renovierung des Gebäudes der Bibliothek Universität Lettlands (Haus Kerkovius), die von April 2012 bis Januar 2013 statt fand. Auf den Fotos werden optische Veränderungen der Fassade und der Innenräume des Gebäudes während der Renovierung gezeigt: man kann den neu gebauten Anbau und die Restaurierung der einzelnen wichtigen dekorativen Elementen sehen.

Kerkoviusa nama priekšējā fasāde

Front Facade of the Kerkovius's House

Vordere Fassade des Hauses Kerkovius

Akadēmiķis, vēstures profesors Roberts Vipers (02. 04.1859. - 30.12.1954.)

“Notikumi latviešu tautas dzīvē ir visas Eiropas vēstures nenošķirama daļa” - R. Vipers

“Viņa domu un jūtu audums, kas auzts un veidots ilgajos, neatlaidīga un sistemātiska darba gados, ir visai plašs un smalks” - M. Stepermanis

Starptautiskās zinātniskās konferences „Trīs viena vēsturnieka dzīves: Roberts J. Vipers (1859-1954) krievu, latviešu un padomju historiogrāfijā” ietvaros Latvijas Universitātes Bibliotēka ir sagatavojusi profesoram veltītu virtuālo izstādi. Interesenti tiek aicināti iepazīties ar profesora dzīves un darba gaitām, ar viņa publikācijām, kā arī ar citu zinātnieku publikācijām par Robertu Viperu.

Izstādē ir unikāla, līdz šim par R. Viperu darbību ir izdoti tikai divi darbi: viena monogrāfija, ko 1976. gadā uzrakstījis B. Safronovs, tajā tiek apskatīta vēsturnieka darbība pirms viņa aizbraukšanas uz Latviju [249, 222], kā arī Dmitrija Volodihina darbs “*Ļoti vecs akadēmiķis*” (“*Очень старый академик*”) [189, 100]. Nav pārāk daudz avotu, lai rekonstruētu Roberta Viperu dzīvi un darbību. Tas saistīts gan ar to, ka zinātnieks neglabāja un pat iznīcināja savus dokumentus, nerakstīja memuārus, bet arī aizliedza apkārtējiem pārstāstīt viņa vārdus. Ugunsgrēks divas reizes iznīcināja Roberta Viperu arhīvu un bibliotēku [249, 6]. Izstādē apkopotī materiāli par Robertu Viperu no Latvijas Valsts Vēstures Arhīva (turpmāk - LVVA), Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas krājuma, no Krievijas Zinātņu Akadēmijas Arhīva (turpmāk - АРАИ), kā arī raksti par vēsturnieku, kas publicēti Latvijas periodikā, viņa laikabiedru atmiņas, pētījumi, kas veltīti zinātniekam.

➤ R. VIPERA PUBLIKĀCIJU SARAKSTS - IZSTĀDĒ IZMANTOTĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

Dzīve un darba gaitas

Mācību grāmatu autors

Pētnieciskais darbs Latvijā

Atmiņās par akadēmiķi

Darbs Latvijas Universitātē

Skatīt virtuālo izstādi krievu valodā /

Смотреть виртуальную выставку на русском

Darbs Latvijas Universitātē

Roberts Vipers 1940. gada anketā raksta par savam darba vietām

Roberta Viperā, LU pasniedzēja, personīgā lieta, kurā var lasīt par viņa dienesta gaitām. Atzīmēts, ka visi dokumenti palika Krievijā

"Neatrodu vārdu izteikt tās priecīgās jūtas, kādas pārņem mani, redzot savā priekšā universitātes auditoriju. Jūsu kulturelās zemes viesmīlībai, rūpēm un uzmanībai no dziļi cienījamu zinātnieku puses, kas uzņēmūši mani savā vidū, man jāpateicas, ka savas zināšanas un pieredzi es atkal varu veltīt darbam augošo paaudžu labā, ka es atkal baudu pasniegšanas brīvību, ka varu pildīt savas dzīves pienākumu, attaisnot savu augstāko aicinājumu" - R. Vipers

Roberts Vipers 1924. gada 5. septembrī tika ievēlēts par Latvijas Universitātes Filoloģijas un filozofijas fakultātes jauno laiku vēstures ārštata profesoru. Kā uzskata vēsturnieks Indulis Ronis: "LU un tās studentiem toties ļoti paveicās ar Maskavas universitātes profesoru Robertu Viperu (1859-1954), kurš 1923. gadā kļuva par profesoru Vispārējās vēstures katedrā. Viņa daudzīe brīvvalsts laikā publicētie darbi par Eiropas viduslaiku vēsturi savu akadēmisko aktualitāti ir saglabājuši arī šodien" [62, 60]. 1924. gada 13. oktobrī Roberts Vipers nolasiya savu iestājekciju „Vēsture un tagadne”. Tulkošanas un terminoloģijas centra direktors Māris Baltiņš atzīmēja: “Ar nožēlu jāteic, ka “Latvijas Universitātes Raksti” lielākoties neveltija iestāju lekcijām, tāpat kā disertācijām un habilitācijas darbiem sistemātisku vērbu, tāpēc tās tur atrodamas tikai retumis un, iespējams, veiksmīgas sagādīšanās dēļ. Tomēr atsevišķu joprojām nozīmīgu iestāju lekciju teksti izdevumā ir atrodami” [12, 11]. Par laimi, starp šīm lekcijām bija arī Roberta Viperā “Vēsture un tagadne”.

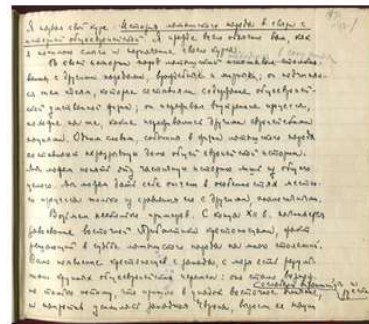
1924./25. mācību gadā Roberts Vipers lasīya 19. gadsimta vēsturi (4 stundas nedēļā) un vadīya semināru vēsturē (2 stundas nedēļā). Nākamajā gadā viņš sāka vadīt semināru “Zemnieku stāvoklis Livonijā 18. gadsimtā”. Vēlāk šim semināram pievienojās citi: “Livonijas 18. gadsimta publicistika (brīvības kustības sākumi - Šulcs, Eizens, Meks, Janaus, Fribe un citi Merkeļa priekšteči)”, semināri par zemnieku problēmu Vidzemē un Kurzemē 17. un 18. gadsimtā. Sevišķi dzīvu interesi klausītājos modināja kurss „Latviešu tautas vēsture sakarā ar vispārējo Eiropas vēsturi no 15. līdz 19. gadsimtam”, kuru viņš piedāvāja kopš 1931./32. mācību gada. Šo kursu Roberts Vipers aizvien paplašināja un papildināja, līdz beidzot tas aptvēra laikmetu no 13. līdz 19. gadsimtam [36 - I, 289].

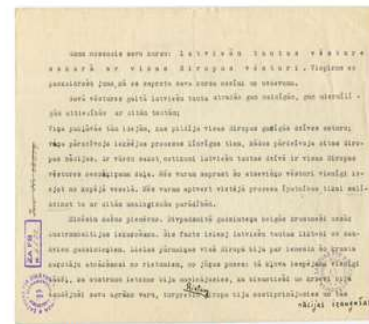
Roberts Vipers par savu lekciju kursu LU studentiem „Latviešu tautas vēsture sakarā ar vispārējo Eiropas vēsturi” [LU Akadēmiskā bibliotēka, R 6638 III Dažādi materiāli]

Roberts Vipers pierakstīja savu lekciju kursu “Latviešu tautas vēsture sakarā ar visas Eiropas vēsturi” [LU Akadēmiskā bibliotēka, rokrakstā no R 6639, 1 lpp. - R. Vipers 1 XIII - XV gs.]

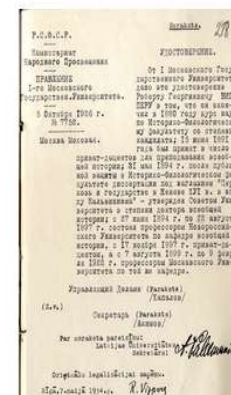
Rokrakstu grāmatas veidā noformēti Roberta Viperā pieraksti sava lekciju kursa „Latviešu tautas vēsture sakarā ar vispārējo Eiropas vēsturi” 1. daļai (“Latviešu tautas vēsture, XII - XIV gadsimts”) [LU Akadēmiskā bibliotēka, M 1154, fonds 25, 1. lpp. - P. Виппер “История латышского народа XII - XIV век”]

Mašīnrakstā grāmatas veidā noformēti Roberta Viperā pieraksti lekciju kursa „Latviešu tautas vēsture sakarā ar vispārējo Eiropas vēsturi” 1. daļai [LU Akadēmiskā bibliotēka, R 6639, 1. lpp. mašīnrakstā. - R. Vipers 1.XIII - XV gs.]

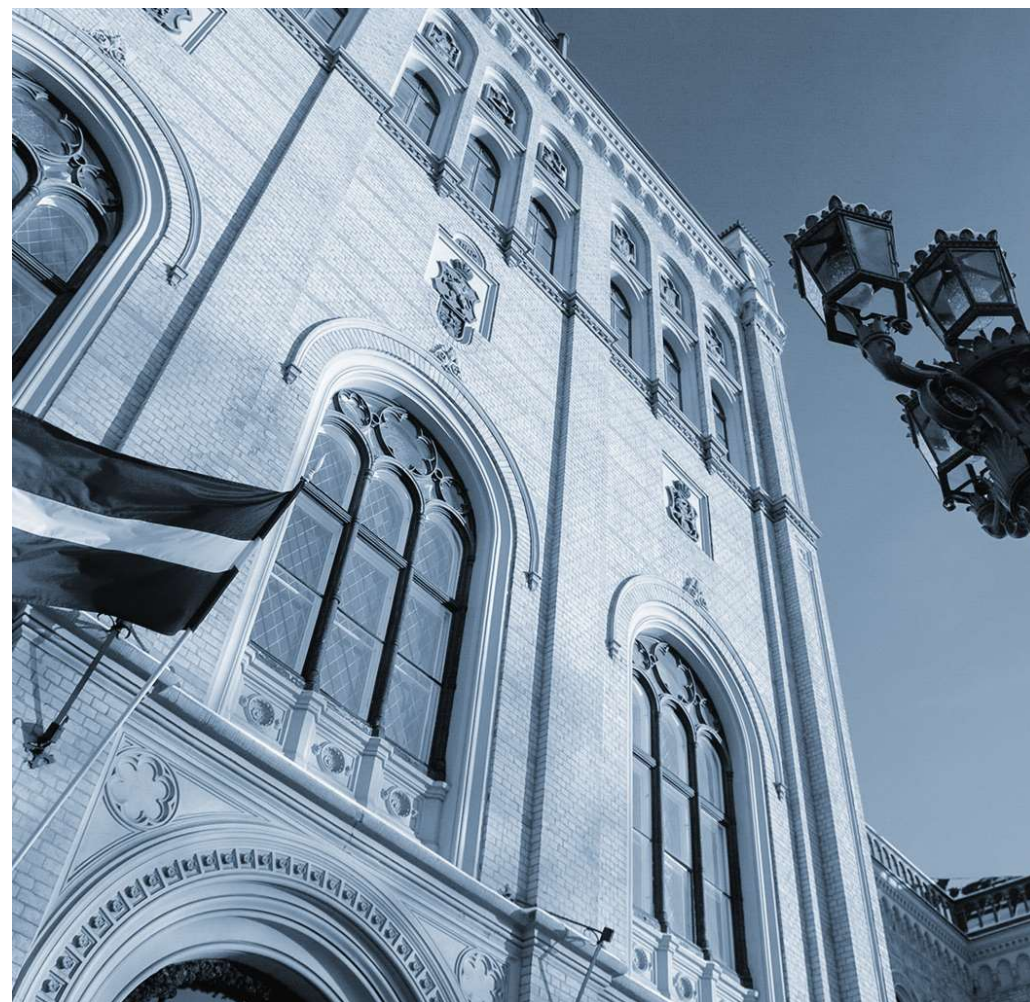

10.09.1924. LU Filoloģijas un filozofijas fakultātes paziņojums LU Dekānu padomei par Roberta Viperā ievēšanu par ārštata profesoru jaunākās vēstures pasniegšanai uz vienu gadu

Apliecinājuma izraksts par Roberta Viperā izglītību un

Paldies par uzmanību!

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**